

Силабус навчальної дисципліни

«МЕТОДОЛОГІЯ ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ПСИХОЛОГІЇ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ І КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ»

Освітньо-професійної програми «Психологія екстремальних і кризових ситуацій»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 « Психологія»

Рівень вищої освіти (перший (бакалаврський), другий (магістерський))	Другий (магістерський) рівень
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна циклу професійної підготовки обов'язкового компонента ОП
Курс	1-й курс
Семестр	2-й семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	3,5 кредити /105 годин
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	Предметом вивчення навчальної дисципліни полягає у висвітленні методико-організаційних засад науково-дослідної діяльності, що сприятиме орієнтації в складному процесі наукового дослідження. Контент навчальної дисципліни вміщує розгляд важливих питань: вибір напрямку та послідовність наукових досліджень; дослідницькі принципи науки; методи наукового пізнання; місце та роль системного підходу в науковому пізнанні; наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень; основи теоретичних та експериментальних досліджень; планування експерименту й аналіз його результатів; наукові колективи та школи, особистість вченого; технологія наукової діяльності; звітність наукових досліджень; психологія наукової діяльності; особливості науково- психологічних досліджень; етика наукових досліджень.
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів з методологією наукових та прикладних досліджень в галузі психології, формування вміння застосовувати її у практичній діяльності; організувати та проводити дослідницьку діяльність в галузі соціальних та поведінкових наук.
Чому можна навчитися (результати навчання)	Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні: здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; уміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів і методик; узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки; розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість; доступно і аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у фахових дискусіях; узагальнювати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів, різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій). оцінювати здобутки та визначати й аргументувати перспективи власної наукової роботи.

<p>Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)</p>	<p>За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості; здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни:</p> <p>Змістовий модуль № 1. «Методологія та методи прикладних досліджень»</p> <p>Тема 1. Методологія як вчення про науковий метод пізнання світу та людини</p> <p>Сутність методології як вчення про метод пізнання в психологічних дослідженнях: історичні і сучасні факти в трактуванні терміну «методологічні знання» (за Г.О. Баллом). Методологічне обґрунтування понять «методологія» «методи», «засоби», «рефлексія» Складники методології як форми мислення і діяльності.</p> <p>Тема 2. Наука як об’єкт методологічного аналізу (пізнавальний аспект експериментальної психології та історії психології)</p> <p>Експериментальна психологія як базова психологічна галузь для організації та проведення психологічних досліджень. Різновиди дослідницьких стратегій. Основні методологічні настанови про застосування статистики у психології. Історико-психологічне знання і формулювання дослідницьких стратегій. Біографічна довідка про наукові постаті різних історичних епох та значення їхніх знакових досягнень для сучасних психологічних досліджень.</p> <p>Тема 3. Загальнонаукові та галузеві методи дослідження</p> <p>Загальнонаукові дослідницькі методи. Класифікація методів наукового психологічного дослідження. Спостереження як основний метод дослідження. Експеримент як основний метод дослідження. Галузеві психологічні методи дослідження (вікова психологія, соціальна психологія, авіаційна психологія).</p> <p>Тема 4. Феноменологія науки</p> <p>Принципи наукового пізнання у психологічній науці. Кваліфікаційні дослідницькі системи у психологічній науці (постановка проблеми). «Феномени» у психологічній науці як предмет методологічного аналізу (вибіркова характеристика). «Симптоматика» у психологічній науці як предмет методологічного аналізу (вибіркова характеристика). «Комплекси» у психологічній науці як предмет методологічного аналізу (вибіркова характеристика). Експрес-аналіз матеріалу про окремі психологічні закони життєдіяльності з метою виокремлення їхнього (законів) основного змісту як базового у поясненні об’єктивної реальності у пізнавальному руслі необхідності нового відкриття у психологічній науці.</p> <p>Тема 5. Професійна методологія: смисл, сенс, процедура</p> <p>Понятійна база професійної психології. Створення концептів на засадах розвитку професіоналізму здобувачів. Розробка професійно-орієнтованих методологічних процедур. Способи наповнення концептів змістом реалізації результатів розвитку професіоналізму, знаннево-смысловим та пояснювальним механізмом. Дотримання методологічних закономірностей в психології розвитку людини. Природничо-наукове вивчення психічної життєвої реальності людини на основі методологічних принципів.</p> <p>Тема 6. Використання методів математичної статистики для обробки емпіричних даних дослідження</p>

	<p>Визначення методів обробки емпіричних даних на етапі планування експерименту. Визначення критеріїв і показників досліджуваного явища. Вибір шкал оцінювання. Розрахунок відсоткових співвідношень, середніх значень. Вибір параметричних та непараметричних методів математичної обробки. Визначення валідності, надійності, достовірності результатів наукового дослідження. Верифікація методик дослідження.</p> <p>Тема 7. Способи статистичної обробки емпіричних даних дослідження</p> <p>Впорядкування емпіричних показників психологічного дослідження для статистичної обробки з використанням комп'ютерних програм. Особливості обробки емпіричних даних психологічного дослідження в Microsoft Excel. Використання сучасних статистичних прикладних програм для статичної обробки емпіричних даних психологічного дослідження.</p> <p>Тема 8. Інформаційне представлення результатів дослідження</p> <p>Порядок оформлення результатів наукової роботи. Наукова мова. Основні вимоги міжнародних та державних стандартів до науково-технічної документації. Форми відображення результатів наукового дослідження (науковий звіт, повідомлення, доповідь, тези доповіді, наукова стаття, дипломна робота, монографія, дисертація). Їх структури. Методика підготовки та оформлення публікації. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Техніка написання тексту. Усна передача інформації про наукові результати</p> <p>Види занять: лекції, семінарські заняття, групові</p> <p>Методи навчання: навчальна дискусія, навчальні кейси, онлайн</p> <p>Форми навчання: денна, заочна</p>
Пререквізити	Навчальна дисципліна «Методологія і організація наукових досліджень» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Філософія», «Основи наукових досліджень», «Експериментальна психологія»
Пореквізити	Навчальна дисципліна «Методологія і організація наукових досліджень» є базою для подальшого виконання випускової магістерської роботи.
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ НАУ	<p>Навчальна та наукова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корнилова Т.В. Методологические основы психологи / Корнилова Т.В., Смирнов С.Д. М.: Юрайт, 2013. 320 с. 2. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с 3. Методологічні та теоретичні проблеми психології / Авт. кол. Корольчук М.С. та ін. К.: Ніка-Центр, 2008. 336 с. 4. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології (Досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату): Навчально-методичний посібник / В.В.Рибалка. К.: Ніка-Центр, 2003. 204 с. 5. Ушакова І.М. Теоретико-методологічні проблеми психології: курс лекцій / Ушакова І.М. Х.: НУЦЗУ, 2016. 191 с. 6. Хохліна О.П. Методологічні й теоретичні основи психології: Навчальний посібник / Хохліна Олена Петрівна К.: Нац. акад. внутр. справ, 2014. 232 с.
Локація та матеріально-технічне забезпечення	
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Екзамен
Кафедра	Управління людським фактором
Факультет	Навчально-науковий інститут неперервної освіти

Викладач(і)		СИДОРЧУК ЛЮДМИЛА АНДРІВНА Посада: завідувач кафедри Науковий ступінь: доктор педагогічних наук Вчене звання: професор Профайл викладача: Тел.: контактний телефон (044) 406 74 00 E-mail: ludmylasydorchuk@gmail.com Робоче місце: 8.012
Оригінальність навчальної дисципліни		
Лінк на дисципліну		